

Στα Ίχνη του Παρελθόντος

«ΤΑ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΙΧΝΗ»

ΜΙΑ ΦΕΥΓΑΛΕΑ ΣΤΙΓΜΗ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ

Το όνομα "Leakey" είναι συνώνυμο με τη μελέτη της απαρχής του ανθρώπινου είδους», έγραψε κάποτε η εφημερίδα The New York Times για τη διάσημη οικογένεια παλαιοντολόγων - τον Louis Leakey, τη Mary Leakey και τον γιο τους Richard Leakey - η οποία ανέσκαψε δεκάδες αρχαιολογικές θέσεις στην ανατολική Αφρική αναζητώντας ακάματα τις ρίζες του σύγχρονου ανθρώπου. Οι κύριες έρευνες των Leakey πραγματοποιήθηκαν στο «Φαράγγι Olduvai» (το

γνωστό ως «Μεγάλο Φαράγγι της Εξέλιξης»), ένα τεράστιο άνοιγμα της γης στην πεδιάδα Σερενγκέτι της Τανζανίας. Η γη δεν αποκαλύπτει εύκολα τα μυστικά της και αυτό το οποίο μάς δείχνει τις περισσότερες φορές είναι μόνο «ίχνη» από κάποιον μακρινό μας πρόγονο. Όπως έγραψε ο Richard Leakey «το όνειρο κάθε ανθρωπολόγου είναι να φέρει στο φως έναν πλήρη σκελετό κάποιου αρχαίου προγόνου του ανθρώπου» («The Origin of Humankind», 1984). Ωστόσο, η τύχη αντίμευρε τη μητέρα του, Mary Leakey, με ένα εντελώς αναπάν-

John Reader

το 1978 η Mary Leakey, ενώ πραγματοποιούσε έρευνες στο Λαετόλι (Laetoli) - μια θέση η οποία έχει δώσει πληθώρα απολιθωμάτων, βρισκόμενη 30 μίλια νότια του

Olduvai, κοντά σε ένα αρχαίο ηφαιστειο - ανακάλυψε μια σειρά από ίχνη ποδιών, τα οποία άφησαν πάνω στη υγρή ηφαιστειακή σποδό (τέφρα) τρεις Αυστραλοπιθήκοι του τύπου «Australopithecus Afarensis», δύο ενήλικες και ένα παιδί, πριν από 3,75 εκατομμύρια χρόνια! Λίγες ημέρες πριν μικρές ηφαιστειακές εκρήξεις είχαν καλύψει την περιοχή με καυτή σποδό, την οποία βροχές μετέβαλαν σε υγρή στάχτη. Ένας αριθμός ζώων και όρθιων ανθρωπίδων, ανήσυχων πιθανώς από το φυσικό φαινόμενο, διέσχισαν την περιοχή αφήνοντας τα ίχνη

τους (πατημασιές) πάνω στο ηφαιστειακό υλικό. Ο καυτός ήλιος σκλήρυνε την τέφρα μαζί με τα ίχνη, πριν μια ακόμη έκρηξη τα σκεπάσει για πάντα μ' ένα πέπλο ηφαιστειακής στάχτης.

Από τα ίχνη των τριών ανθρωπίδων, εκείνα τα οποία βρισκόνταν στην αριστερή πλευρά ήταν μικρότερα και πρέπει να ανήκαν σε παιδί. Η διαπίστωση συγκλόνισε τη Mary Leakey η οποία έγραψε: «Αισθάνθηκα μια ακατανίκητη έλξη πίσω στον χρόνο. Κάποια στιγμή το παιδί σταμάτησε και γύρισε προς τα δεξιά για να δει ίσως μια πιθανή απειλή. Υστερα συνέχισε με βόρεια κατεύθυνση. Αυτή η κίνηση, η τόσο ανθρώπινη, υπερβαίνει τον χρόνο. Πριν από εκατομμύρια χρόνια, ένας μακρινός μας πρόγονος - όπως εσείς ή εγώ - δοκίμασε ένα λεπτό αμφιβολίας».

Το σχήμα των ιχνών μελετήθηκε από ειδικευμένους ανθρωπολόγους, οι οποίοι κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το ανθρώπινο σχήμα ποδιού είχε διαγραφεί σ' αυτούς τους πρώτους «ανθρώπους» ήδη πριν από 3,75 εκατομμύρια χρόνια. Επομένως, είναι αρκετά ισχυρή η υπόθεση ότι ο «Australopithecus Afarensis», ο αρχαιότερος γνωστός ανθρωπίδης, υπήρξε αναμφίβολα ένα δίποδο ον, διατηρώντας ωστόσο, ορισμένα χαρακτηριστικά των δενδροβίων ειδών. Τα ίχνη λοιπόν προέρχονται από ένα ανθρωποειδές, το οποίο περπατούσε όρθιο όπως ο σύγχρονος άνθρωπος.

Διόγραμμα στο οποίο εικονίζεται το ζευγάρι Australopithecus Afarensis, να περπατά (εδώ χωρίς το παιδί τους) στην υγρή ηφαιστειακή σποδό (American Museum of Natural History).

Δημήτριος Ν. Γαρουφαλής
Δ/ντής Σύνταξης - Αρχαιολόγος

